

akademik Emil ŠPALDON

„Skromnosť, pracovitosť, cieľavedomosť a húževnatosť“

toto charakterizuje veľkého vedca, otca slovenského obilninarstva:

ktorý sa 12. mája 2013 **dožil 95 rokov** svojho života.

Rodák z Čadce po úspešnej maturite na reálnom gymnáziu v Žiline v štúdiu pokračoval v Prahe, kde absolvoval dva semestre štúdia matematiky na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity a v rokoch 1936 -1939 študoval na Poľnohospodárskej a lesníckej fakulte Českého vysokého učenia technického. V rokoch 1939 – 1941 pokračoval v štúdiu na Poľnohospodárskej a lesníckej fakulte v Záhrebe a diplom poľnohospodárskeho inžiniera získal na SVŠT v Bratislave v roku 1941. Po ukončení vysokej školy pôsobil ako riaditeľ na Družstve pre pestovanie papriky v Pate a aktívne sa zapojil do riešenia pestovania a spracovania papriky na Slovensku. Už v roku 1948 vychádza jeho prvá vedecká monografia pod názvom „Koreninová paprika“, ktorá patrila medzi ojedinelé vedecké diela.

V roku 1946 získal titul doktora technických vied na ČVÚT v Prahe a v roku 1947 sa ako 29-ročný stal najmladším vysokoškolským profesorom na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, kde pôsobil ako vedúci Katedry rastlinnej výroby. Túto funkciu zastával až do roku 1985. Pod jeho vedením sa Vysoká škola poľnohospodárska, dnes Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre stala uznávanou vedecko-pedagogickou inštitúciou nielen doma, ale aj v medzinárodnom kontexte. V rokoch 1952-1958 bol dekanom Agronomickej fakulty a v rokoch 1958-66 rektorom VŠP.

Pod jeho vedením sa uskutočnila výstavba moderného komplexu školy, ktorý od 60. rokov minulého storočia tvorí jednu z dominánt Nitry.

S rozvojom vysokej školy bol spätý i rozvoj vedeckovýskumnej základne. Aktívne sa podieľal na organizácii vedeckého života na Slovensku. Pod jeho vedením sa konali vedecké podujatia zamerané na semenárstvo, pestovanie tabaku, hustosiatych obilnín, zúrodňovanie pieskov a iné.

Jeho vedecká osobnosť prerástla slovenské, resp. česko-slovenské pomery, stala sa známou nielen v európskych krajinách, ale aj v USA. V roku 1965 získal vedeckú hodnosť doktora poľnohospodársko-lesníckych vied na ČSAV v Prahe.

S jeho osobou sa spája realizácia slovenského sna o sebestačnosti. Prispel k nemu predovšetkým teoretickým rozpracovaním vedecky zdôvodnenej delenej výživy pšenice ozimnej dusíkom, ktorá vošla do povedomia vedeckej a odbornej verejnosti ako „nitratácia“. Vypracoval pre agrobiologické podmienky Slovenska teoretické a praktické základy tvorby a

redukcie úrodovných prvkov, systém výživy a hnojenia s využitím možnosti biologickej racionalizácie, lepšieho využitia materiálnych a energetických vstupov. Za zlatú niť vedúcu k trvalému úspechu v rastlinnej výrobe považoval biologickú kontrolu ako tok objektívnych informácií pre uvedomelé a nutné rozhodovanie agronóma. Počas svojej aktívnej pedagogickej a vedeckej činnosti napísal 14 knižných publikácií, vrátane dvoch monografií a dvoch učebníc. Publikoval viac ako 200 pôvodných vedeckých prác doma i v zahraničí a 23 odborných prác. Vychoval 55 aspirantov, 10 docentov a 8 doktorov vied.

Akademik Emil Špaldon je nositeľom mnohých významných ocenení, z ktorých nechýba ani štátne vyznamenanie „Rad Ľudovíta Štúra I. triedy“ za mimoriadne zásluhy o rozvoj vedy a rozvoj vzdelávania v oblasti poľnohospodárstva. Stal sa čestným doktorom (H.S.c) Univerzity Svätého Štefana v Gödöllő, Univerzity poľnohospodárskych vied v Bukurešti a SPU v Nitre.

Je čestným občanom nielen rodného mestečka Čadce, ale aj Nitry, kde prežil takmer celý svoj produktívny život.

Pri príležitosti tohto vzácneho životného jubilea želáme pánovi akademikovi do ďalších rokov života ešte veľa pevného zdravia a pekných slnečných dní, aby sa ešte dlho mohol držať životného kréda:

„Včerajšok je minulosť, zajtrajšok tajomstvo, dnešok dar... a preto prítomnosť je podstatná...“

Kolektív Katedry rastlinnej výroby

Pánovi akademikovi Emilovi Špaldonovi pri príležitosti jeho 95. narodenín Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave udelila Pamätnú plaketu Juraja Fándlyho .